TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

Nếu chưa thấy Perahera - chưa thực sự đến Sri Lanka

ISSN: 2734-9195 09:05 03/12/2025

Trung tâm của mọi chuyện, mọi niềm tin, nằm ở một ngôi đền giản dị nhưng uy nghiêm bên bờ hồ - Chùa Xá Lợi Răng Phật Sri Dalada Maligawa – một Di sản Thế giới được UNESCO công nhận.

Kandy - tên gọi gợi lên vẻ đẹp cổ kính, thâm trầm, nép mình bên hồ nước xanh biếc giữa những ngọn đồi thoai thoải của Sri Lanka. Nhưng vào mỗi dịp hè tháng 8 hàng năm, thành phố yên tĩnh này bỗng chốc bùng nổ, biến thành sân khấu của một sự kiện mà tôi dám chắc, sẽ thay đổi cách bạn nhìn nhận về văn hóa và tín ngưỡng của đất nước Sri Lanka, đó là **Lễ hội Kandy Esala Perahera**.

Perahera là một Hành động Pháp (Dharma Kamma), một cuộc diễu hành lịch sử, tâm linh và nghệ thuật, được kể lại bằng ánh sáng, âm thanh, vũ điệu trong sự hòa nhịp của hàng triệu trái tim người Sri Lanka.

Trung tâm của mọi chuyện, mọi niềm tin, nằm ở một ngôi đền giản dị nhưng uy nghiêm bên bờ hồ - Chùa Xá Lợi Răng Phật Sri Dalada Maligawa – Di sản Thế giới được UNESCO công nhận. Nơi đây lưu giữ bảo vật tối thượng là Xá Lợi Răng bên trái của **đức Phật Thích Ca Mâu Ni**.

Không chỉ là một di vật linh thiêng mà còn là một Palladium – biểu tượng thiêng liêng về quyền lực và sự chính danh đã định hình vương triều Kandy.

Đến với chùa Maligawa, bạn không chỉ chiêm ngưỡng kiến trúc Kandyan độc đáo mà như đang đứng trên mảnh đất mà phật pháp được bảo tồn một cách phi thường qua hơn hai thiên niên kỷ.

Lễ hội Perahera ra đời chính là để bày tỏ lòng tôn kính với Xá Lợi Phật. Nó bắt nguồn từ hai truyền thống Esala Perahera (nghi lễ cầu mưa, tôn vinh thần linh) và Dalada Perahera (tôn kính Xá Lợi). Sự kết hợp này đã được tinh lọc một cách sâu sắc bởi các vị Tăng thống như Sư Tổ Upali Thera từ Thái Lan vào thời kỳ Vương quốc Kandy. Ngài đã khẳng định: Xá Lợi Răng Phật phải ở vị trí trung tâm, thống lĩnh tất cả, nhắc nhở nhân loại và chư thiên rằng: *"Từ nay, chư thiên và nhân loại phải noi theo đức Phật".*

Đó là lý do tại sao, khi Perahera bắt đầu, bạn sẽ thấy sự hài hòa tuyệt vời từ đoàn rước của các vị thần hộ mệnh như Natha, Vishnu, Kataragama, Pattini theo sau, nhưng luôn luôn dưới sự dẫn dắt của Tháp Xá Lợi – biểu tượng Xá Lợi Răng của đức Phật.

Tôi còn nhớ cảm giác choáng ngợp khi màn đêm buông xuống, sau hàng giờ chờ đợi trong sự im lặng gần như tuyệt đối, một tiếng trống đầu tiên vang lên. Khi ánh sáng và âm thanh của tiếng trống thammattama vang vọng, dồn dập, kích thích mọi giác quan và xua tan mọi mệt mỏi. Đây là lúc lễ rước Randoli Perahera – đêm rước chính, hoành tráng nhất bắt đầu. Cả thành phố Kandy chìm trong một luồng ánh sáng vàng cam rực rỡ từ hàng nghìn ngọn đuốc và âm thanh.

Điều làm nên huyền thoại của **Perahera** chính là những chú voi. Hàng chục con voi ngà được trang điểm lộng lẫy, khoác lên mình những tấm choàng gấm dát vàng, đính đèn lấp lánh từ đầu đến chân. Cảnh tượng chúng di chuyển chậm rãi, uy nghi giữa đêm tối, thực sự giống như một đoạn phim bước ra từ sử thi tạo nên một kỳ quan về thị giác vừa như xuyên không vừa chân thực giữa hàng

ngàn ánh đèn flash hiện đại.

Tâm điểm là Voi Maligawa Tusker – chú voi ngà vĩ đại nhất, mang trên lưng Bảo Tháp Xá Lợi trong sự tôn kính tuyệt đối. Đám đông dường như nín thở, cúi đầu khi Voi Tusker đi qua. Khoảnh khắc ấy, tôi cảm nhận được một nguồn năng lượng khổng lồ, một tín tâm mãnh liệt tỏa ra từ hàng trăm ngàn tín đồ. Họ không chỉ "*xem*" lễ hội; họ đang thực hiện một hành động tạo phước lành to lớn (Kusala Kamma) thông qua việc chiêm bái di vật của đức Phật.

Nếu ánh sáng là linh hồn của Perahera, thì nghệ thuật là nhịp đập. Hàng ngàn nghệ sĩ, vũ công, nhạc công truyền thống với trang phục rực rỡ, trang nghiêm, trình diễn những tiết mục mà bạn khó có thể tìm thấy ở bất kỳ nơi nào khác.

Những vũ công mở đường dùng roi lửa để tạo ra những vũ điệu Múa Lửa và Múa Roi mục đích dọn sạch mọi chướng ngại tâm linh, tạo ra một không gian thanh tịnh cho đoàn rước Xá Lợi.

Tiếp đến là đội Trống Kandyan, tiếng trống không ngừng nghỉ, lúc khoan thai lúc dồn dập, điều khiển nhịp điệu của cả cuộc diễu hành, như thể đang kể lại câu chuyện về lịch sử Sri Lanka bằng âm nhạc.

Những điệu múa công tuyệt đẹp từ đoàn Vũ Công Kavadi của **Đền Kataragama**, thể hiện sự kết hợp hài hòa của các tín ngưỡng địa phương dưới sự dẫn dắt của Phật giáo khiến tôi cảm thấy mình đang ở một cõi khác, một thế giới khác.

Điều khiến Perahera đặc biệt không chỉ là vẻ ngoài lộng lẫy, mà là cơ chế quản lý phi thường đằng sau nó – sự cân bằng hoàn hảo giữa Tăng đoàn và giới thế tục. Tại buổi rước, có hai nhân vật quyền lực nhất đi cùng đó là Mahanayake Theras - các vị tăng thống, đại diện cho quyền lực tôn giáo, chịu trách nhiệm giám sát nghi lễ, đảm bảo mọi hành động thờ cúng diễn ra theo đúng truyền thống Theravada, giữ gìn tính thuần khiết của Xá Lợi.

Cùng với các vị tăng thống là Diyawadana Nilame - người quản lý hành chính của đền thờ, đại diện cho quyền lực thế tục và quản lý hành chính. Ông là người chịu trách nhiệm tổ chức tổng thể Lễ hội Perahera, quản lý tài sản, và là người đi đầu, thực hiện nghi thức một cách trang nghiêm tuyệt đối.

Cơ chế "*tam quyền*" này đảm bảo rằng Xá Lợi Răng được bảo vệ tuyệt đối, ngăn chặn sự độc quyền, và khẳng định vai trò bảo trợ bền vững của cộng đồng đối với Phật Pháp, sự bảo trì tuyệt đối của đức tin và trách nhiệm thế tục.

Sau nhiều đêm rước xá lợi khắp Kandy, lễ hội kết thúc bằng nghi lễ mang ý nghĩa cầu mưa được gọi là Diya Kepeema diễn ra tại một dòng sông gần đó, sau đó đoàn rước ban ngày Day Perahera sẽ đưa Xá Lợi Răng trở về **Chùa Sri Dalada Maligawa.**

Khi đoàn rước cuối cùng đi qua, ánh đèn vụt tắt và Kandy trở lại vẻ trầm mặc vốn có, một cảm giác lắng đọng đến khó tả. Với tôi, được may mắn tham dự Perahera không đơn thuần là "*du lịch khám phá*" mà là một hành trình chiêm bái và tu tập sâu sắc bởi chính trong những ngày tham dự lễ hội tôi cảm nhận và chứng kiến được niềm tin mạnh mẽ vào Tam Bảo từ hàng trăm ngàn người tham gia nghi lễ rước xá lợi, củng cố tín tâm (Saddhā). Đồng thời cũng đã tận mắt chứng kiến Phật Pháp không chỉ trong kinh điển, mà còn được thể hiện sống động, hài hòa trong nghệ thuật, âm nhạc, trong đời sống văn hóa của một dân tộc, một trải nghiệm văn hóa thông qua pháp thế gian độc đáo.

Tôi chỉ có thể tóm gọn trọn vẹn tinh hoa của Lễ hội Kandy Esala Perahera, đó thực sự là một khoảnh khắc của Ánh sáng, Âm thanh, và đức tin mà không từ ngữ nào có thể diễn tả hết được, một trải nghiệm chiêm bái khắc sâu trong tâm trí mỗi người.

Một minh chứng sống động cho câu nói: "*Nếu chưa thấy Perahera, bạn chưa thực sự đến Sri Lanka*". Hãy lên kế hoạch cho hành trình tới Sri Lanka và trở thành một phần của huyền thoại này.

Tác giả: **Cát Khánh**

Chú thích: Bài viết sử dụng nguồn ảnh minh họa từ gossip.